

Handreiking Ouders in het buitenland

Afspraken en werkwijze

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
Versie 1.3, oktober 2023

Versiebeheer	Doorgevoerde wijzigingen
Versie 1.3 oktober 2023	Actualisatie van aanpak, verdieping werkwijze
Versie 1.2, februari 2023	Actualisatie van aanpak, verdieping werkwijze
Versie 1.1, augustus 2022	Actualisatie van aanpak, verdieping werkwijze
Versie 1, juni 2022	

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Doelgroep.....	4
3.	Aanpak	6
3.1.	Werkwijze UHT voor bepaling compensatie ouders in het buitenland	6
3.2.	Schuldenaanpak voor ouders in het buitenland	6
3.3.	Brede ondersteuning voor ouders in het buitenland	6
3.4.	Ondersteuning in de Caribisch delen van het Koninkrijk	8
4.	Wanneer terugkeer aan de orde is	9
4.1.	Ketenproces OTB - gemeenten	10
4.2.	Gedupeerde ouders die op eigen gelegenheid naar Nederland terugkomen.	21
5.	Kinderen in het buitenland:	23
	De kindregeling voor kinderen van gedupeerde ouders in het buitenland	23
	Brede ondersteuning voor kinderen van gedupeerde ouders in het buitenland	23
6.	Contactgegevens OTB en BCN	25
7.	Overzicht gemeenten van herkomst	26

1. Inleiding

Bij een groot aantal ouders is tussen 2005 en 2019 onterecht de kinderopvangtoeslag stopgezet door de Belastingdienst. Deze ouders, hun gezinnen, hun ex-toeslagpartners en nabestaanden is ernstig onrecht aangedaan. Sinds 2020 werkt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) aan het financiële herstel van dit onrecht. Het financiële herstel bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaangepak, en eventuele aanvullende schadecompensatie.

Veel gedupeerden en hun kinderen ondervinden nog dagelijks de gevolgen van de manier waarop de terugvordering van de kinderopvangtoeslag plaatsvond. Zij hebben recht op begrip, erkenning en ondersteuning. De hersteloperatie draagt bij aan het herstellen van het onrecht, het realiseren van een nieuwe start en het herstellen van het verloren vertrouwen in de overheid.

Brede ondersteuning gemeenten

Binnen de hersteloperatie bieden gemeenten brede ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerde ouders en hun gezinnen, ex-toeslagpartners, kinderen en nabestaanden. De hulp vindt plaats op de vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Uitgangpunten bij het verlenen van brede ondersteuning door gemeenten zijn: maatwerk, ruimhartigheid, eigen regie en keuzevrijheid voor de ontvangers van de brede ondersteuning.

Wat doet de VNG?

De VNG begeleid gemeenten bij het bieden van brede ondersteuning. Dat doen we onder andere via wekelijkse besprekingen, verdiepende expertsessies, opleidingen en trainingen, handreikingen en een interactieve routekaart die de stappen in het herstelproces inzichtelijk maakt. Gemeenten kunnen met vragen over de brede ondersteuning en de hersteloperatie ook terecht bij het landelijk herstellpunt van de VNG. De VNG vertegenwoordigt daarnaast gemeenten in gesprekken met het rijk in relatie tot de hersteloperatie.

Over deze handreiking

Er zijn ouders die vanwege de problemen met de kinderopvangtoeslag naar het buitenland zijn verhuisd zijn. Voor deze ouders is ondersteuning mogelijk vanuit het Ondersteuningsteam voor ouders in het buitenland (OTB) of de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN). Bij een wens om terug te keren naar Nederland werken het OTB en de Nederlandse gemeenten samen om deze ouders te ondersteunen bij de remigratie.

In dit document zijn de samenwerkingsafspraken opgenomen voor remigrerende erkend gedupeerde ouders naar Nederland. Een belangrijk onderdeel van de afspraken betreft een warme voorbereiding en warme overdracht van het OTB of BCN naar de Nederlandse gemeenten. Daarnaast maken de afspraken over de ondersteuning op het leefgebied wonen een wezenlijk onderdeel uit van het borgen van een goede aankomst in Nederland. Waar gesproken wordt over samenwerking OTB en gemeenten kan ook samenwerking BCN en gemeenten worden gelezen.

Landelijk programma herstel toeslagen

Deze handreiking maakt onderdeel uit van de documentatie van het landelijk programma herstel toeslagen voor gemeenten. Alle documentatie van het landelijk programma vindt u op vng.nl.

Heeft u vragen over de hersteloperatie? [Mail](#) of bel ons via 070 – 373 82 32.

2. Doelgroep

Ouders die in het buitenland verblijven kunnen zich, net als ouders die in Nederland verblijven, aanmelden voor compensatie. De Tweede Kamer heeft moties van Kat en Azarkan¹ aangenomen die zich richten op het bieden van ondersteuning aan gedupeerde ouders en het gezin in het buitenland en het bieden van ondersteuning aan hen die terug willen keren naar Nederland. De juridische grondslag voor deze ondersteuning is vastgelegd in de [Wet hersteloperatie kinderopvangtoeslag](#).

Waar in Nederland brede ondersteuning vanuit de Nederlandse gemeenten wordt geboden, kunnen Nederlandse gemeenten deze ondersteuning niet aan gedupeerde ouders in het buitenland bieden. Voor deze groep ouders is [Radar](#) na een aanbesteding geselecteerd om het Ondersteuningsteam Buitenland (OTB) vorm te geven en ouders te ondersteunen. Het OTB ondersteunt (veelal vanuit Nederland) erkend gedupeerde ouders die in het buitenland wonen bij hun herstel. Dit doen zij door het bieden van brede ondersteuning, het indienen van private schulden bij SBN (Sociale Banken Nederland) en het ondersteunen bij terugkeer naar Nederland. Ondersteuning op onderdelen die niet door het OTB zelf worden uitgevoerd, vinden aanvullend plaats. Dat gebeurt door middel van het vergoeden van redelijke kosten voor ondersteuning op de vijf leefgebieden op locatie en op basis van een plan van aanpak.

Het OTB biedt de brede ondersteuning aan erkend gedupeerde ouders in het buitenland voor alle landen behalve de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De ondersteuning voor de BES-eilanden wordt uitgevoerd door de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN). UHT voert met haar proces voor het bepalen van de compensatie haar reguliere taak uit. Nederlandse gemeenten komen pas in beeld wanneer een ouder wil remigreren naar Nederland.

Door UHT is voor ongeveer 950 ouders vanuit het buitenland vastgesteld dat zij gedupeerde zijn en recht hebben op ondersteuning voor ouders in het buitenland omdat zij voldoen aan de criteria (gedupeerd, nu woonachtig in het buitenland, op 7-7-2020 woonachtig in het buitenland). De landen waar de meeste gedupeerde ouders wonen, die voor ondersteuning in aanmerking komen, zijn²: België (442), Curaçao (101), Duitsland (92), Groot-Brittannië (86) en Turkije (64).

Brede ondersteuning aan ouders in het buitenland wordt de volgende personen aangeboden:

- Aan de gedupeerde ouder die deel uitmaakt van de doelgroep, bedoeld in onderdeel 2.1 van het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag;
- en diens partner of een kind of pleegkind van een van hen dat heeft aangegeven behoefte te hebben aan brede ondersteuning bij herstel en op 7 juli 2020 en op het moment van ambtshalve toetsing door de Belastingdienst/ Toeslagen niet in Nederland ingeschreven stonden.

De datum 7 juli 2020 is gekozen omdat dit de datum is waarop de wetswijziging Awir art. 49 en de Wet hardheidsaanpassing Awir in werking zijn getreden. Deze wet biedt door deze uitbreiding de

¹ Kamerstukken II, 2020/21, 31066, nrs. 830 en 842.

² Peildatum 15 augustus 2023

grondslag voor de herstelregelingen van de hersteloperatie toeslagen. Sindsdien zijn wettelijk mogelijkheden gekomen om de slachtoffers van de toeslagenaffaire te helpen waardoor de noodzaak om te verhuizen anders is geworden.

In tegenstelling tot de doelgroep die bij de gemeente kan aankloppen (inclusief mogelijk gedupeerde ouders), richt het OTB zich vanwege de grotere complexiteit en een andere verdeling van verantwoordelijkheden alleen op ouders in het buitenland van wie UHT de status van gedupeerde heeft vastgesteld. Het OTB heeft geen zeggenschap over of toegang tot lokale voorzieningen in andere landen (het vangnet dat gemeenten in het sociaal domein wel hebben wanneer een ouder niet gedupeerd blijkt te zijn). Verder gelden separate afspraken voor Caribisch Nederland (BES) en de Caribische landen ACS (Aruba, Curaçao en Sint Maarten).

Ongeveer 950 ouders in het buitenland komen op basis van de eerste toets of integrale beoordeling en de afbakening in de wet in aanmerking voor brede ondersteuning aan gedupeerden in het buitenland voor het OTB. In de wet is opgenomen dat deze hulp beschikbaar is voor gedupeerden die zijn vertrokken uit Nederland voor 7-7-2020 (deze afbakening is opgenomen in de wet). Op 1 september 2023 lopen er 659 ondersteuningstrajecten bij het OTB voor gedupeerde ouders en gezinnen in het buitenland. Deze ouders hebben toestemming gegeven aan UHT voor het delen van hun gegevens met OTB. De landen waar de meeste gedupeerde ouders wonen die momenteel ondersteuning krijgen zijn: België (270), Curaçao (69), Groot-Brittannië (51) Duitsland (39) en Turkije (37).

Er is geen wachttijd voor brede ondersteuning door OTB. Dit betekent dat er met alle ouders die toestemming hebben gegeven aan UHT om hun gegevens te delen met OTB, snel contact wordt opgenomen. Het beeld is dat ongeveer de helft van de ouders aangeeft ondersteuning te willen. Een deel van de aanvragers wacht nog op de uitkomst van de eerste toets (ouders die zich pas recent hebben gemeld bij UHT) of integrale behandeling.

Op dit moment lopen er, naast de 659 ondersteuningstrajecten, 133 terugkeertrajecten. Het OTB heeft tot op heden 71 gezinnen ondersteund bij terugkeer naar Nederland. Hierin werkt het OTB samen met betrokken gemeenten om te zorgen voor een goede voorbereiding en warme overdracht.

3. Aanpak

3.1. Werkwijze UHT voor bepaling compensatie ouders in het buitenland

De behandeling van aanvragen tot herbeoordeling van de compensatie kinderopvangtoeslag vindt op dezelfde wijze plaats als voor ouders die in Nederland wonen. De aanvraag wordt op volgorde van binnenkomst behandeld. Na de eerste toets volgt een integrale beoordeling. Wanneer op grond van de eerste toets geen uitsluitsel over toekenning van de Catshuisregeling kan plaatsvinden, wordt de integrale beoordeling uitgevoerd. Tijdens de integrale beoordeling wordt een Persoonlijk Zaak Behandelaar (PZB'er) aan de ouder toegewezen. Na de integrale beoordeling kan aanvullend een verzoek bij de Commissie Werkelijke Schade (CWS) worden ingediend als de gedupeerde ouder van mening is dat er meer aanvullende schade bestaat. De aangemelde ouders kunnen tijdens het proces van herbeoordeling een beroep doen op de noodvoorziening en hebben via de raad voor de rechtsbijstand gratis toegang tot ondersteuning door een advocaat.

Het UHT benadert gedupeerde ouders in het buitenland telefonisch om te vragen of zij behoefte hebben aan brede ondersteuning. Als dit het geval is vraagt het UHT of de benodigde contactgegevens van gedupeerde ouders mogen worden gedeeld met het OTB om een ondersteuningstraject op te starten. Als de gedupeerde ouder hiermee akkoord gaat, deelt het UHT de desbetreffende persoonsgegevens met het OTB.

3.2. Schuldenaanpak voor ouders in het buitenland

De brede schuldenaanpak is ook van toepassing op ouders in het buitenland. Sinds begin 2022 kunnen gedupeerde ouders in het buitenland zich bij het schuldenloket van Sociale Banken Nederland (SBN) melden. Ook schulden aan buitenlandse (publiek- en privaatrechtelijke) rechtspersonen worden opgelost als zij onder het beleidsbesluit private schulden vallen. Hulp bij het indienen wordt geboden via het serviceteam van SBN. Daarnaast ondersteunt het OTB gedupeerde ouders in het buitenland bij het in kaart brengen van hun schulden en begeleidt hen bij het indienen van de aanvragen tot betaling/overname door SBN. Ouders in het buitenland kunnen hiervoor ook een beroep doen op gratis juridische hulp via de raad voor de rechtsbijstand.

3.3. Brede ondersteuning voor ouders in het buitenland

Organisatie brede ondersteuning

Na doorverwijzing vanuit UHT neemt het OTB contact op met de gedupeerde ouder en plant een kennismakingsafspraken in voor de start van het ondersteuningstraject. Dit ondersteuningstraject richt zich op duurzaam herstel en een nieuwe start voor de gedupeerde ouder en het gezin.

Het OTB biedt persoonlijke ondersteuning en inventariseert samen met de ouder en eventuele gezinsleden of bij hen een wens tot terugkeer naar Nederland is, op welke leefgebieden (financiën, gezin, gezondheid, werk en wonen) behoefte is aan ondersteuning en voor welke gezinsleden

ondersteuning nodig is. Als ondersteuning nodig is op één of meerdere leefgebieden, dan legt het OTB dit, net als gemeenten dat doen, vast in een plan van aanpak. Hierin worden naast de hulpbehoeften en doelen voor herstel van de ouder en een eventuele partner en kinderen ook de benodigde ondersteuning/middelen vastgelegd die ingezet worden om de doelen uit het plan van aanpak te behalen.

Ten eerste wordt bepaald welke onderdelen van de ondersteuning de ouder zelf kan uitvoeren met de hulp van de casemanager. Zo helpt het OTB ouder met inzichtelijk maken van de financiële positie en/of budget.

Ten tweede onderzoeken OTB en ouder samen welke lokale voorzieningen in het woonland er bestaan gericht op de hulpvraag. Denk daarbij bijvoorbeeld aan maatschappelijke organisaties, verzekeringen, hulp bij woonproblematiek of toeslagen. Het OTB begeleidt de ouder daarbij. Vervolgens heeft het OTB de mogelijkheid om aanvullende ondersteuning in te zetten. Het OTB verwijst bijvoorbeeld naar een samenwerkingspartner voor digitale mentale ondersteuning (E-health ondersteuning).

Tot slot voorziet het OTB in een financiële tegemoetkoming ter vergoeding van de redelijke kosten die nodig zijn in het kader van brede ondersteuning. Gedupeerde ouders worden op deze wijze in staat gesteld om zelf lokaal de afgesproken ondersteuning te organiseren.

Naast de brede ondersteuning op de vijf leefgebieden kan het OTB ook ondersteuning bieden bij het indienen van schulden bij SBN.

Het OTB biedt bij een wens om terug te keren naar Nederland, in lijn met de motie Azarkan, ondersteuning bij de voorbereiding op deze terugkeer. Hierbij worden de reiskosten voor terugkeer en de kosten van verhuizing naar Nederland eenmalig vergoed. De ondersteuning en vergoeding bij remigratie is niet uitsluitend verbonden aan de gedupeerde aanvrager. Diens partner of (pleeg)kind kunnen ook zonder dat de gedupeerde aanvrager zelf remigreert te kennen geven dat ze willen terugkeren naar Nederland.

De redelijke kosten van de reis bij remigratie naar Nederland worden eenmalig vergoed voor de aanvrager, diens partner of (pleeg)kind van een van hen mits zij vóór remigratie naar Nederland op hetzelfde adres buiten Nederland wonen als de gedupeerde aanvrager. Vergoeding van de reiskosten is persoonsgebonden en kan, ongeacht het moment waarop de gedupeerde aanvrager, diens partner en kind(eren) remigreren, worden vergoed.

De redelijke kosten voor de verhuizing bij remigratie naar Nederland worden eenmalig vergoed voor de gedupeerde aanvrager, diens partner en kind(eren). Deze dienst wordt eenmalig in natura geleverd en vindt plaats op een voor de gedupeerde aanvrager gewenst moment. Dit moment kan niet opgedeeld/verspreid worden over een bepaalde periode.

In lijn met de motie Kat wordt ook ondersteuning geboden bij re-integratie op de arbeidsmarkt. Hiervoor kan zowel in het buitenland of na terugkeer in Nederland ondersteuning gezocht worden. Op termijn wordt ook gebruik gemaakt van een online aanbod op bijvoorbeeld het gebied van jobcoaching.

De Eerste Kamer heeft in juli 2023 ingestemd met het aanvullend wetsvoorstel op de wet herstel toeslagen. Daarmee krijgen gedupeerde ex-toeslagpartners en nabestaanden toegang tot brede ondersteuning door gemeenten en het OTB. Het proces daarvoor wordt in het najaar van 2023 door UHT opgestart. Brede ondersteuning is pas mogelijk nadat UHT beschikt heeft als ex-toeslagpartner of nabestaande.

3.4. Ondersteuning in de Caribisch delen van het Koninkrijk

Ook in het Caribisch deel van het Koninkrijk wonen gedupeerde ouders. In Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en Sint-Eustatius) zijn momenteel 13 ouders die ondersteuning krijgen via een casemanager bij de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN). Ook hier is een aantal ouders met een terugkeerwens en is 1 gezin teruggekeerd naar Nederland. Aangezien Caribisch Nederland onderdeel is van Nederland, is gekeken naar mogelijkheden om zo spoedig mogelijk te starten met het bieden van lokale ondersteuning.

Er zijn aparte afspraken gemaakt met de Openbare Lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Op verzoek van het ministerie van Financiën is de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) hier de uitvoerder van brede ondersteuning aan gedupeerde ouders. BCN ondersteunt gedupeerde ouders in Caribisch Nederland enerzijds bij het op orde krijgen van hun financiën om een nieuwe start mogelijk te maken en daarnaast bij taken die vergelijkbaar zijn met wat gemeenten in Nederland binnen hun woongebied doen voor gedupeerde ouders. BCN is onderdeel van de Belastingdienst Nederland. De uitvoering door BCN is niet afhankelijk van nieuwe wetgeving, omdat het doel binnen de taken past die al wettelijk zijn geregeld voor UHT en gemeenten.

Voor de afbakening van de doelgroep sluiten we aan bij de doelgroep voor het OTB, met als enige uitzondering dat BCN ook ouders ondersteunt die nog in het aanmeldproces zitten. De financiering van deze dienstverlening verloopt direct via het ministerie van Financiën.

De ondersteuning vanuit Curaçao valt onder de aanpak van het OTB, met één belangrijk verschil dat de gesprekken meestal fysiek kunnen plaatsvinden in plaats van online en dat verder wordt geprobeerd om de ondersteuningsvraag van ouders zoveel mogelijk lokaal in te vullen.

4. Wanneer terugkeer aan de orde is

Een deel van de gedupeerde ouders en gezinnen in het buitenland heeft een wens om terug te keren naar Nederland. Passende huisvesting is belangrijk bij het maken van een nieuwe start. Tegelijk is de situatie op de woningmarkt in Nederland dusdanig gespannen, dat terugkeer naar de eerste of tweede gemeente van voorkeur op korte termijn niet voor iedereen realistisch is. Vanuit het rijk en gemeenten wordt géén generieke voorrang geboden bij huisvesting bij terugkeer naar Nederland. Dit betekent dat wordt aangesloten bij het lokale woonbeleid.

Als een ouder de wens heeft om terug te keren, neemt het OTB met toestemming van ouder contact op met de gemeente van voorkeur om de mogelijkheden voor terugkeer samen met deze gemeente te bespreken. Door de woningkrapte in Nederland is het moeilijk om snel een woning in Nederland te vinden. Het is daarom belangrijk dat een terugkeer goed wordt voorbereid en ouders pas terug naar Nederland komen als in samenwerking tussen het OTB en de gemeente passende en duurzame woonruimte is gevonden. Daarbij dient de ouder een zekere mate van bestaanszekerheid te hebben en er een gezonde verhouding tussen werk, inkomen en vaste lasten te bestaan.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van passende huisvesting ligt primair bij de ouder. Ten aanzien van huisvesting ondersteunt het OTB bij het zoeken en contact leggen met een gemeente. Ondersteuning vanuit het OTB bestaat verder uit de voorbereiding op een nieuwe start in Nederland (bijvoorbeeld zoeken naar werk, coaching en de terugkeerplannen) en ondersteuning bij de logistieke kant (verhuizing en reis) van terugkeer naar Nederland.

De wet- en regelgeving voor toelating en verblijf zijn leidend bij een wens om terug te keren naar Nederland. Ouders zijn hiervoor zelf verantwoordelijk. Het OTB en de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) ondersteunen gedupeerde ouders hier wel in.

Gedupeerde ouders die willen keren hebben in beginsel geen voorrangstelling voor woonruimte. Het lokale woonbeleid is van kracht. Als een ouder de wens heeft om terug te keren, neemt het OTB contact op met de gemeente van voorkeur om de mogelijkheden voor terugkeer samen met deze gemeente te bespreken. Door de krapte op de woningmarkt in Nederland is het zeer moeilijk om snel een woning in Nederland te vinden. Het is belangrijk dat een terugkeer goed wordt voorbereid en ouders pas terug naar Nederland komen als in samenwerking tussen het OTB en de gemeente passende woonruimte is gevonden.

Re-integratie en het hebben van werk en inkomen is een belangrijke basis, zowel in het buitenland als bij terugkeer naar Nederland. Als er behoefte is aan ondersteuning op het gebied van toeleiding naar werk of ondersteuning op mentaal vlak (bijvoorbeeld van een psycholoog of coach), dan wordt deze ingezet als onderdeel van het plan van aanpak, ook ter voorbereiding op terugkeer naar Nederland. Het kan echter zijn dat doelen op deze leefgebieden nog niet behaald zijn bij terugkeer naar Nederland. Het is belangrijk om ondersteuning dan in Nederland verder vorm te geven. Er dienen hier vooraf afspraken over gemaakt te worden tussen het OTB en de gemeente.

Overdracht van dienstverlening naar toekomstige Nederlandse gemeente

Voor gedupeerde ouders en hun gezinnen die terugkeren naar Nederland is het van belang dat het OTB zorgt voor een vroegtijdig contact, warme voorbereiding en een warme overdracht aan de gemeente, waar gedupeerde ouders en hun gezin naartoe verhuizen. Wanneer ouders weer in Nederland wonen, krijgen zij brede ondersteuning vanuit de gemeente. Zij vallen dan weer onder dezelfde afspraken als die voor gedupeerde ouders in Nederland van toepassing zijn.

4.1. Ketenproces OTB - gemeenten

Leeswijzer ketenproces: het ketenproces OTB – gemeenten is in zes tekeningen samengevat,

- In tekening 1 zijn de uitgangspunten van de samenwerking opgenomen.
- In tekening 2 zijn de vijf algemene processtappen beschreven.
- Tekening 3 toont de eerste processtap 'Verkenning Woonperspectief'.
- In tekening 4, processtap 2a, staat de 'Verkenning en Toetsing van regiobinding en suppletie' beschreven.
- In tekening 5, processtap 2b, staat de 'Verkenning en Toetsing van regiobinding en urgentie' beschreven.
- In tekening 6 zijn de laatste drie processtappen opgenomen, 'Warme voorbereiding, Verhuizing en Warme overdracht'.

Al deze processtappen moeten in nauwe samenwerking tussen het OTB en de gemeente worden uitgevoerd om een zo soepel mogelijke remigratie en woonrust voor gedupeerde ouder en/of gezin mogelijk te maken.

Onder iedere tekening is een tekstuele aanvulling geplaatst.

HULP BIJ TERUGKEER GEDUPEERDEN – DOOR OTB & GEMEENTEN

UITGANGSPUNTEN

UHT: OUDER IS GEDUPEERD & VERHUISDE VOOR 7 JULI 2020 NAAR BUITENLAND

OUDER / GEZINSLED WIL TERUG NAAR NEDERLAND EN WERKT ACTIEF MEE

OTB

TOT WARME OVERDRACHT, OTB:
• HEEFT CASUSREGIE
• MAAKT PVA / VOERT (MEDE) UIT
• IS 1° AANSPREEKPUNT OUDER

BIJ WARME OVERDRACHT, OTB
• DRAAGT OVER NAAR GEMEENTE
• DOET WAAR NODIG NOG NAZORG

OTB & GEMEENTE

OTB & GEMEENTE
MANAGEN VERWACHTINGEN

REKENING HOUDEN MET
• TIJDVERSCHIL
• ONTBREKENDE / AFWIJKENDE
INFO UIT BUITENLAND

GEMEENTE

GEMEENTE IS SPARRINGS-
PARTNER VOOR OTB,
VOOR VRAGEN OVER
LOKALE SOCIALE KAART

LOKAAL WOONBELEID LEIDEND
• ER IS GEEN GENERIEKE
VOORRANGSREGELING
• GEMEENTE BEPAALT REGIOBINDING

In bovenstaande tekening staan de algemene uitgangspunten voor ondersteuning bij terugkeer naar Nederland vermeld.

Toelichting uitgangspunten:

- UHT heeft op grond van toetsing bepaald dat de aanvrager een gedupeerde ouder is, de verhuizing naar het buitenland vóór 7 juli 2020 heeft plaatsgevonden en de gedupeerde ouder en eventuele gezinsleden op het moment van toetsing niet in Nederland woonachtig waren. Dit is aan de voorkant al door het UHT getoetst en hoeft door het OTB en de Nederlandse gemeente niet opnieuw te worden uitgevraagd en getoetst.
- De ketensamenwerking tussen het OTB en de Nederlandse gemeente rondom een gedupeerde ouder en/of gezinsleden die terug wil(len) keren naar Nederland wordt opgestart nadat vanuit de ouder en/of het gezin de wens voor terugkeer naar Nederland kenbaar is gemaakt. Voor gedupeerde ouders en het gezin, die geen wens hebben om naar Nederland terug te keren, wordt dit ketenproces niet opgestart.
- Het OTB heeft het eerste contact met de gedupeerde ouder en het gezin en zal de casusregie uitvoeren. Vanuit contact tussen OTB en gedupeerde ouder en het gezin wordt geïnventariseerd wat de situatie is, wat de krachten en ondersteuningsvragen van het huishouden zijn en wordt een eerste plan van aanpak opgesteld. Het OTB is tot de warme overdracht het eerste aanspreekpunt voor het huishouden.
- Het OTB stelt ten behoeve van remigratie en de warme overdracht een plan van aanpak op waarin de huidige situatie zo volledig mogelijk wordt omschreven, en waarin

opgenomen is welke zaken al ingevuld zijn door OTB en welke hulpvragen bij de gemeente terecht komen. In gezamenlijkheid wordt bepaald wanneer zaken voldoende georganiseerd zijn om warm over te dragen.

- Na de warme overdracht neemt de gemeente de casusregie over en biedt het OTB daar waar nodig nazorg. Er wordt dan geen actieve ondersteuning meer geboden, wel is er nog contact met het OTB mogelijk voor ouder en/of gemeente. De regie ligt bij acceptatie van de overdracht vanaf dat moment bij de gemeente.
- Het is belangrijk om tijdens het hele proces van remigratie realistische verwachtingen te scheppen over de mogelijkheden voor terugkeer, o.a. over de krapte op de woningmarkt in Nederland en rond een duurzame balans in de financiële huishouding en maatschappelijk kunnen participeren.
- Gedupeerde ouders in het buitenland kunnen over de hele wereld en daarmee in verschillende tijdzones woonachtig zijn. Houd bij het plannen van afspraken, telefonische afstemming en dergelijke rekening met dit tijdsverschil. En houdt er rekening mee dat ouders die niet in Nederland zijn niet fysiek aanwezig kunnen zijn bij een afspraak. Dus ook niet bij afspraken die in het standaard proces verplichte fysieke aanwezigheid bij gemeentelijke loketten vragen.
- Gedupeerde ouders zijn niet altijd in staat om dezelfde gewenste gegevens te verstrekken als iemand die in Nederland woonachtig is. Zo kan een gedupeerde ouder in het buitenland geen inschrijfbewijs in Nederland overleggen en kunnen andere gevraagde bewijstukken als een loonstrook in het huidige woonland ontbreken of er heel anders uitzien. In gezamenlijkheid met gemeenten en waar nodig VNG en ministerie van Financiën wordt geprobeerd systeemproblemen te tackelen. (Zie ook de toelichting onder tekening 6 'Warme voorbereiding, Verhuizing en Warme overdracht'.)
- Vanuit het rijk en de gemeenten wordt géén generieke voorrang geboden voor huisvesting bij terugkeer naar Nederland. Dit betekent dat wordt aangesloten bij het lokale woonbeleid.
- Een gemeente kent de lokale sociale kaart beter dan het OTB. Daarom wordt aan gemeenten gevraagd om waar nodig als sparringpartner voor de casemanager van het OTB te fungeren m.b.t. lokale voorzieningen en lokaal beleid. (On)mogelijkheden met betrekking tot wonen en andere voorzieningen kunnen meespelen in het wel of niet naar een bepaalde gemeente in Nederland willen terugkeren. Hier tijdig over kunnen sparren helpt het OTB om een gedupeerde ouder en/of het gezin goed te kunnen informeren.

HULP BIJ TERUGKEER GEDUPEERDEN – DOOR OTB & GEMEENTEN PROCESSTAPPEN

Toelichting hulp bij terugkeer gedupeerden door OTB en gemeenten:

Het OTB is zoals eerder beschreven voor ouders in het buitenland het eerste aanspreekpunt voor brede ondersteuning. Het maakt na de kennismaking met gedupeerde ouders en het gezin een analyse van de ondersteuningsbehoeften, wensen en doelen. Op grond hiervan wordt brede ondersteuning geboden en wordt waar nodig ondersteund bij het indienen van schulden bij SBN en getoetst of er een wens op terugkeer is. Als deze wens er is inventariseert het OTB wie terug wil keren naar Nederland, wanneer de gewenste terugkeer is en wat de voorkeursgemeente is. Het OTB schetst hierin een realistisch beeld van de woningsituatie in Nederland, waardoor ouders reële verwachtingen krijgen met betrekking tot de terugkeer naar Nederland.

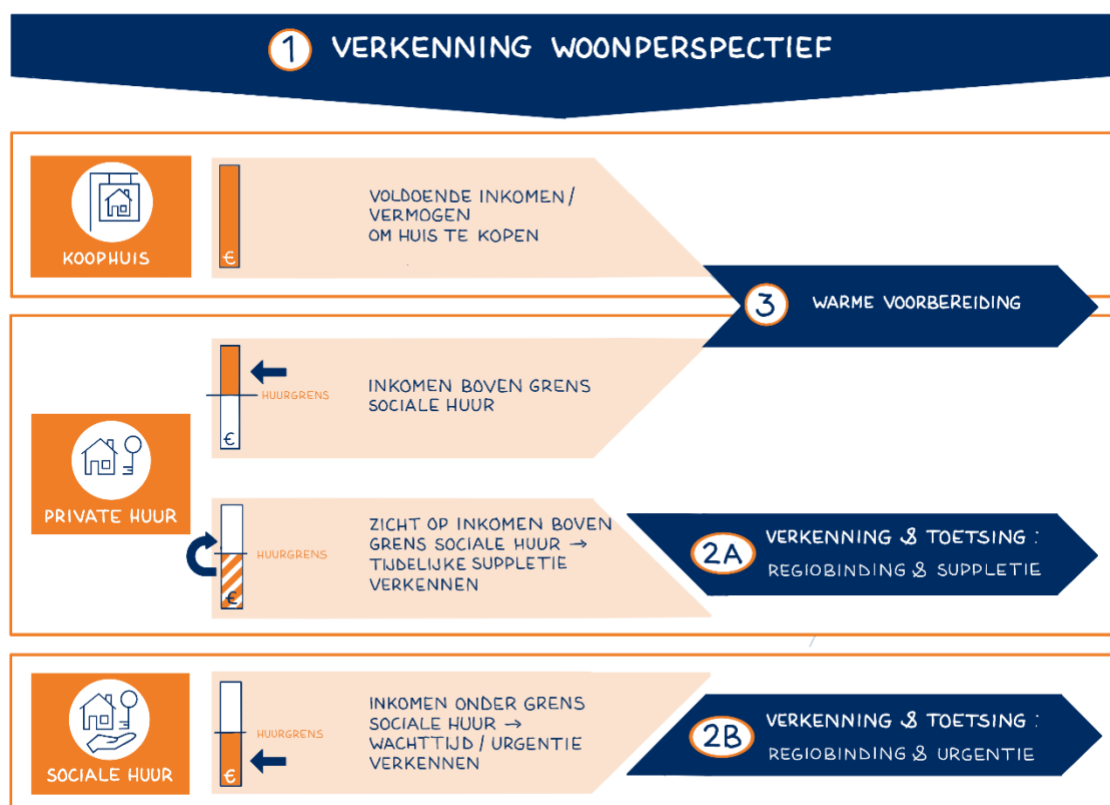
Het OTB brengt ook het inkomensperspectief met de gedupeerde ouder en het gezin in beeld om zo te bepalen welk toekomstig woonprofiel van toepassing is.

Nadat het OTB dit alles met de gedupeerde ouder en het gezin in beeld heeft gebracht, wordt met toestemming van de ouder, contact gezocht met de gemeente waar de ouder naar wil terugkeren en een plan van aanpak en eventuele aanvullende relevante informatie met de gemeente gedeeld.

De gemeente bepaalt (conform het lokale woonbeleid) of er sprake is van regiobinding met de gemeente. Ook indien er geen regiobinding is, kan een gemeente besluiten toch ondersteuning te bieden bij terugkeer naar Nederland. Het is aan de gemeente om te bepalen of deze uitzondering gemaakt kan worden. Als er sprake is van regiobinding, (of indien gemeente zonder regiobinding besloten heeft om ondersteuning bij terugkeer te bieden), zullen de casemanager van het OTB en de casemanager van de gemeente samen optrekken om een deel van het plan van aanpak uit te voeren en hiermee een goede terugkeer met de benodigde woonrust mogelijk te maken.

Zoals in de tekening is te zien, ligt bij de ondersteuning in de eerste fase het zwaartepunt vooral aan de kant van het OTB. Tijdens het proces wordt steeds meer samen opgetrokken en uiteindelijk gaat het zwaartepunt van de ondersteuning bij de warme overdracht over naar de gemeente

(verdere verduidelijking vindt u in de toelichting bij de volgende tekeningen).

Toelichting bij verkenning woonperspectief:

Niet iedereen is aangewezen op een huurwoning in de sociale woningbouw. Gezien de krapte op de Nederlandse woningmarkt is het belangrijk om te differentiëren naar woonprofiel. Afhankelijk van dit woonprofiel wordt de volgende processtap bepaald.

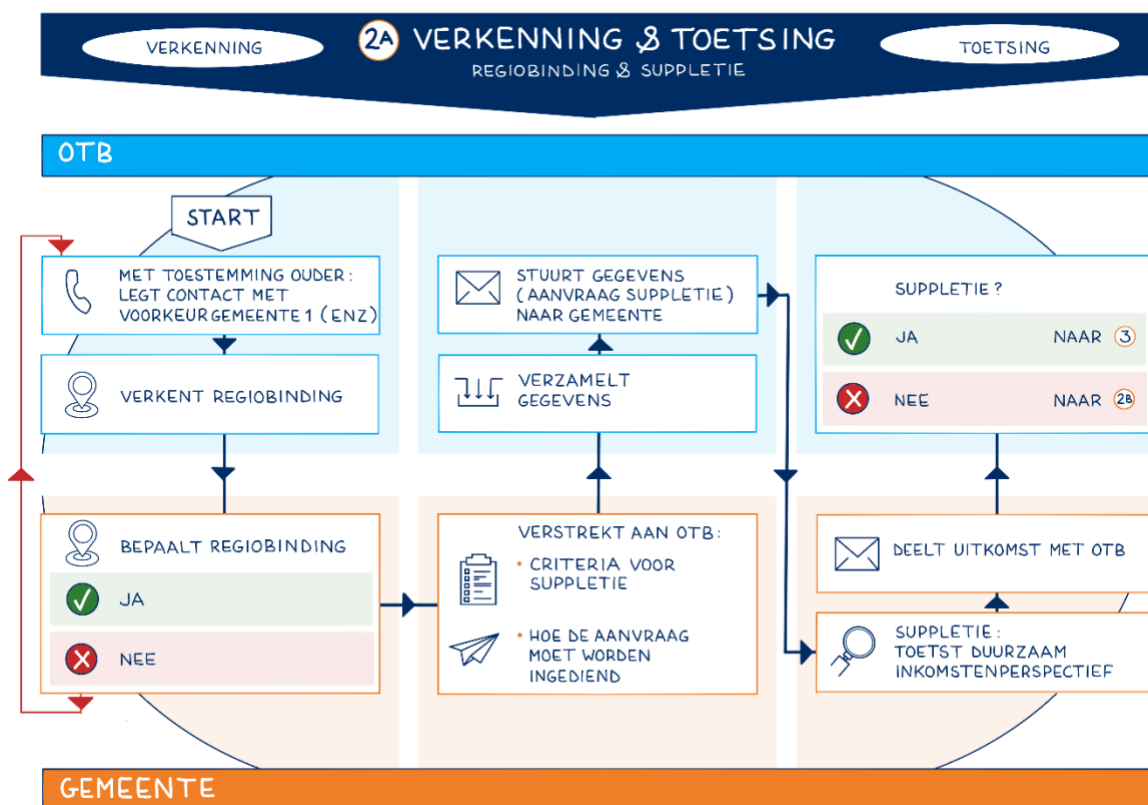
- Aan de linkerkant worden drie verschillende woonopties benoemd (koophuis, private huur en sociale huur).
- In de pijl naast deze woonopties is per profiel opgenomen naar welke vervolprocesstap moet worden genavigeerd.

Naar aanleiding van de drie woonopties onderscheiden we 4 woonprofielen:

1. Een gedupeerde ouder en/of het gezin hebben de wens om een woning te kopen en hebben hier voldoende eigen vermogen en/of inkomsten voor. Zij kunnen na de zelfstandige aankoop van een woning direct door naar de processtap 'Warme voorbereiding'. Zij kunnen stap 2A 'Verkenning en Toetsing regiobinding & suppletie' en stap 2B 'Verkenning en Toetsing regiobinding & urgentie' overslaan.
2. Een gedupeerde ouder en/of gezin hebben voldoende eigen vermogen en/of inkomsten om zelfstandig op de private huurmarkt woonruimte te huren. Zij kunnen zelfstandig een huurcontract afsluiten en kunnen hierna direct door naar de processtap 'Warme voorbereiding'. Zij kunnen stappen 2A en 2B overslaan.
3. Een gedupeerde ouder en/of gezin hebben op dit moment nog onvoldoende vermogen en/of inkomsten om zelfstandig op de private huurmarkt woonruimte te huren. Zij hebben echter wel een duurzaam inkomensperspectief wat huren op de private huurmarkt mogelijk

zou kunnen maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een situatie waarbij één of beide partners binnen afzienbare tijd zicht heeft op een vaste baan, waardoor het inkomen hoger wordt en door het hogere inkomen snel een hogere huurprijs kan worden betaald. In deze situatie kan de gewenste woongemeente toetsen of aan de vereiste criteria voldaan wordt en indien dit het geval is *tijdelijk* een aanvulling op de huur verstrekken. Deze tijdelijke aanvulling noemen we suppletie op de huur. Gemeenten verantwoordt de suppletie kosten in de jaarverantwoording. Gemaakte kosten lopen daarmee via de Spuk. Met dit woonprofiel gaat u naar de processtap 2A 'Verkenning en Toetsing regiobinding en suppletie'. Een suppletie vorm zou nooit langer dan een jaar mogen duren.

4. Een gedupeerde ouder en/of het gezin hebben een inkomensniveau waarmee zij in aanmerking komen voor huren via de sociale woningbouw. Om hiervoor in aanmerking te komen moet worden voldaan aan de lokaal gestelde criteria. Zij kunnen doorgaan naar processtap 2B 'Verkenning en Toetsing regiobinding en urgentie'.

In bovenstaande tekening is processtap 2A 'Verkenning en Toetsing regiobinding & suppletie' verder uitgewerkt.

- Bovenaan de tekening ziet u in de donkerblauwe procespijl dat links het proces gestart wordt met de verkenning en dat na het doorlopen van dit proces het proces afgesloten wordt met het resultaat van de toetsing.
- In de tekening is het startpunt gemarkeerd en staat in het blauw per processtap uitgewerkt welke activiteiten het OTB in samenspraak met gedupeerde ouder en/of het gezin uitvoert.
- In het oranje zijn per processtap de activiteiten van de gemeente opgenomen.

Nadere toelichting processtap 2A 'Verkenning en Toetsing regiobinding & suppletie':

Nadat helder is dat de gedupeerde ouder en /of het gezin naar Nederland wil verhuizen, neemt het OTB met toestemming van de gedupeerde ouder contact op met de Nederlandse gemeente waar gedupeerde ouder en het gezin naartoe willen verhuizen. Hierbij wordt in het kader van realistische verwachtingen in het voortraject door OTB al met de ouders gekeken of er een reële kans is dat het gezin naar deze gemeente kan verhuizen.

Voor de contactgegevens van de casemanager van de gemeente neemt het OTB contact op met de VNG. De VNG deelt vervolgens de contactgegevens van de desbetreffende gemeente met het OTB, zodat het OTB contact met de gemeente kan leggen.

- In contact met de casemanager van de gemeente deelt de casemanager OTB het in beeld gebrachte woonperspectief.
- De gemeente toetst conform het lokale woonbeleid of er sprake is van regiobinding. Er wordt door het OTB met ouder primair gekeken naar terugkeer naar de gemeente waar ouder eerder uit vertrokken is en waarschijnlijk regiobinding is. Het kan ook zijn dat een ouder juist niet terug wil keren naar de gemeente waaruit ze eerder vertrokken zijn. Het OTB informeert de ouder dat de meeste gemeenten in Nederland bij de afweging voor het toekennen van mogelijke suppletie kijken naar regiobinding. Suppletie is daarnaast altijd tijdelijk van aard. Er moet relatief snel perspectief zijn op woonruimte waarvoor geen suppletie nodig is. Dus of de ouder kan de huur zelfstandig betalen omdat er sprake is van hoger inkomen of er komt een geschikte woning irt het inkomen van de ouder voor de ouder beschikbaar. Indien ouder toch aangeeft graag naar een andere gemeente terug te willen keren neemt het OTB met de desbetreffende gemeente contact op en gaat samen kijken of er mogelijkheden zijn voor deze ouder en het gezin.
- Als er geen sprake is van regiobinding geeft de gemeente aan het OTB door waarom er geen sprake is van regiobinding. Het OTB kan hierop, in afstemming met de gedupeerde ouder en het gezin, kijken naar een andere gemeente waar mogelijk wel regiobinding is. Het toetsen van de regiobinding wordt met de volgende gemeente herhaald.
- Als er sprake is van regiobinding, of een gemeente wil de uitzondering maken om het huishouden toch tijdelijk te ondersteunen met woonsuppletie ondanks het ontbreken van de regiobinding wordt doorgegaan naar de volgende stap. De gemeente bespreekt met het OTB aan welke criteria moet worden voldaan voor vestiging en inschrijving in die gemeente en om te kunnen toetsen en hoe de aanvraag moet worden ingediend. Er dient onder meer uitzicht te zijn op een bestaan zonder woonsuppletie.
- In het geval dat de gedupeerde ouder en het gezin in aanmerking komen voor een sociale huurwoning dient met het veranderende woonperspectief proces 2B te worden doorlopen. Hierbij hoeft uiteraard de regiobinding niet meer opnieuw te worden vastgesteld.

In bovenstaande tekening is processtap 2B 'Verkenning en Toetsing regiobinding & urgentie' verder uitgewerkt.

- Bovenaan de tekening ziet u in de donkerblauwe procespijl dat links het proces wordt gestart met de verkenning en dat na het doorlopen van dit proces het proces wordt afgesloten met het resultaat van de toetsing.
- In de tekening is het startpunt gemarkeerd en staat in het blauw per processtap uitgewerkt welke activiteiten het OTB in samenspraak met de gedupeerde ouder en/of het gezin uitvoert.
- In het oranje zijn per processtap de activiteiten van de gemeente opgenomen.

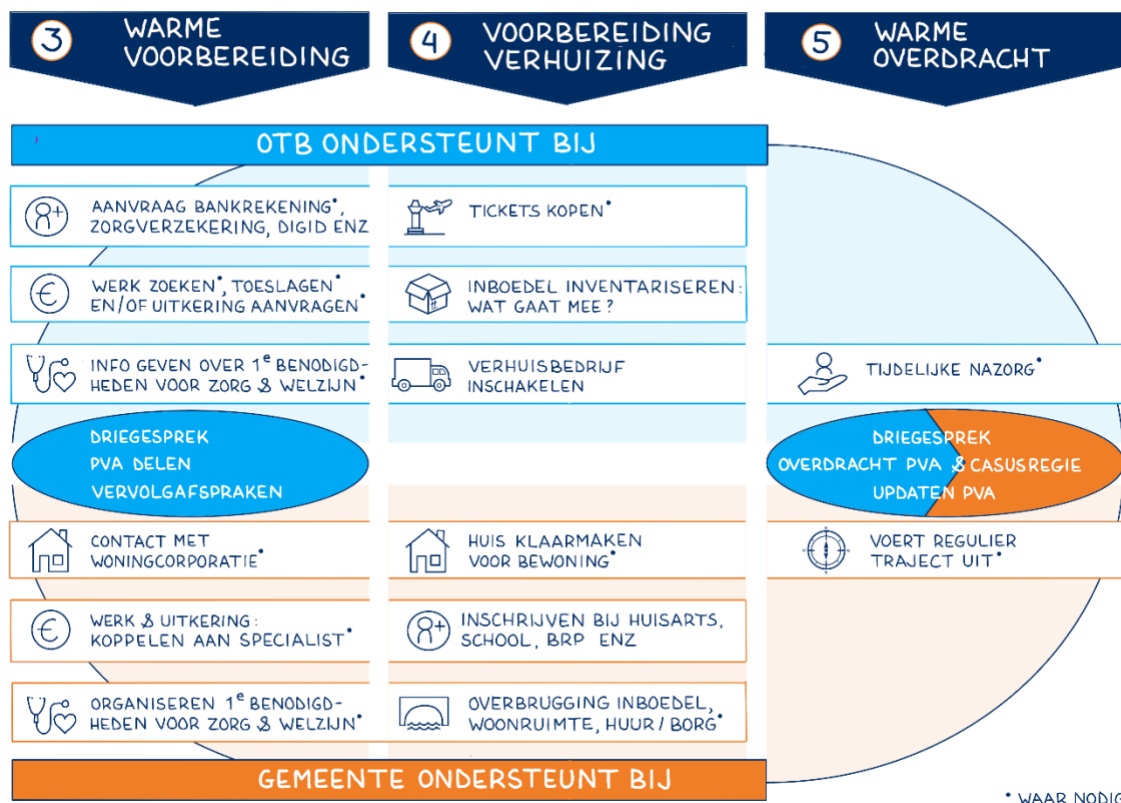
Nadere toelichting processtap 2B Verkenning en Toetsing regiobinding & urgentie:

Nadat helder is dat de gedupeerde ouder en /of het gezin naar Nederland wil verhuizen, neemt het OTB met toestemming van de gedupeerde ouder contact op met de Nederlandse gemeente waar gedupeerde ouder en het gezin naartoe willen verhuizen. Hierbij wordt in het kader van realistische verwachtingen in het voortraject door OTB al met ouders gekeken of er een reële kans is dat het gezin naar deze gemeente kan verhuizen

Voor de contactgegevens van de casemanager van de gemeente neemt het OTB contact op met de VNG. De VNG deelt vervolgens de contactgegevens van de desbetreffende gemeente met het OTB zodat het OTB contact met de gemeente kan leggen.

- In contact met de casemanager van de gemeente deelt de casemanager OTB het in beeld gebrachte woonperspectief.

- De gemeente toetst conform het lokale woonbeleid of er sprake is van regiobinding. Er wordt door het OTB met ouder primair gekeken naar terugkeer naar de gemeente waar ouder eerder uit vertrokken is en waarschijnlijk regiobinding is. Het kan ook zijn dat een ouder juist niet terug wil keren naar de gemeente waaruit ze eerder vertrokken zijn. Het OTB informeert de ouder dat de meeste gemeenten in Nederland bij de afweging voor het toekennen van mogelijke urgentie kijken naar regiobinding. Indien ouder toch aangeeft graag naar een andere gemeente terug te willen keren neemt het OTB met de desbetreffende gemeente contact op en kijkt samen of er mogelijkheden zijn voor deze ouder en het gezin.
- Als er geen sprake is van regiobinding geeft de gemeente aan het OTB door waarom er geen sprake is van regiobinding. Het OTB kan hierop, in afstemming met de gedupeerde ouder en het gezin, kijken naar een andere gemeente waar mogelijk wel regiobinding is. Het toetsen van de regiobinding wordt met de volgende gemeente herhaald tot de gemeente met regiobinding bekend is
- Als er sprake is van regiobinding, of een gemeente wil de uitzondering maken om het huishouden te ondersteunen met de woonvraag ook al ontbreekt de regiobinding dan wordt doorgegaan naar de volgende stap.
- De gemeente neemt het OTB mee in de reguliere wachttijd voor een woning in de sociale woningbouw en geeft aan of er een mogelijkheid is om een urgentieaanvraag in te dienen. Als deze mogelijkheid bestaat, deelt de gemeente de urgentiecriteria en aanvraagroute met het OTB.
- Als de gedupeerde ouder en het gezin in aanmerking willen komen voor een huurwoning vanuit de sociale woningbouw en de reguliere wachttijd is aanvaardbaar, dan vindt reguliere inschrijving plaats. Als een woning wordt toegekend, wordt verdergegaan met processtap 3 'Warme voorbereiding'.
- Als de gedupeerde ouder en het gezin in aanmerking willen komen voor een huurwoning vanuit de sociale woningbouw, maar de reguliere wachttijd is te lang – wat in Nederland voor veel gemeenten geldt – dan wordt gekeken of er een mogelijkheid is om een aanvraag voor urgentie in te dienen. Het OTB verzamelt met de ouders de benodigde gegevens en levert deze aan bij de gemeente. Deze kan ze in routing brengen om de urgentieaanvraag te beoordelen. **Let op: om in aanmerking te komen voor woonurgentie dient bij veel gemeenten regiobinding en een causaal verband te worden aangetoond tussen de toeslagenaffaire en het vertrek naar het buitenland. Daarnaast zijn er door de woningnood lange wachtlijsten, ook indien urgentie wordt toegekend.**
- Als urgentie wordt toegekend, kan worden doorgegaan naar processtap 3 'Warme voorbereiding'.
- Als de uitkomst negatief is, dient opnieuw met de ouder naar het woonperspectief te worden gekeken en moet het plan van aanpak op de nieuwe situatie worden aangepast.

- In bovenstaande tekening is onder 3 de processtap 'Warme voorbereiding' uitgewerkt, onder 4 de processtap 'Voorbereiding Verhuizing' en onder 5 de processtap 'Warme Overdracht'.
- Bij iedere processtap ziet u in het blauw wat de activiteiten zijn die het OTB uitvoert om de gedupeerde ouder en het gezin te ondersteunen.
- In het oranje is opgenomen welke activiteiten de gemeente uitvoert om positieve terugkeer mogelijk te maken.

Zowel bij de start van de warme voorbereiding als bij de warme overdracht vindt een driegesprek plaats met de gedupeerde ouder en/of het gezin, de casemanager OTB en de casemanager gemeente. In de tussenliggende periode kan dit natuurlijk ook onderdeel van het proces zijn. De stip die bij een aantal activiteiten staat betekent dat deze activiteiten alleen worden uitgevoerd als dat nodig is. Als iemand bijvoorbeeld al werk in Nederland heeft, hoeft deze persoon niet te worden ondersteund bij het vinden van werk.

Toelichting processtap 3 'Warme voorbereiding':

Het OTB richt zich vooral op zaken die al vanuit het buitenland kunnen worden georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan:

- De aanvraag van een Nederlandse bankrekening,
- Het afsluiten van een zorgverzekering,

- Een DigiD aanvraag,
- Het zoeken van werk
- De gegevensverzameling voor een bijstandsuitkering.
- De inschrijving als woningzoekende,
- Het zoeken naar passende en duurzame huisvesting,

Ook zorgt het OTB samen met de gedupeerde ouder en/of het gezin ervoor dat alle benodigde informatie wordt gedeeld met de gemeente om het proces van warme voorbereiding goed te kunnen doorlopen. Tot terugkeer in Nederland is de casemanager van het OTB het centrale aanspreekpunt en voert deze persoon de casusregie uit.

De gemeente richt zich met name op alles wat lokaal in Nederland moet worden georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan de contacten met de woningbouw, het aanleveren van informatie over de lokale sociale kaart en het afstemmen met lokale specialistische ondersteuning.

Hiernaast helpt de gemeente vanuit de kennis van de sociale kaart de gedupeerde ouder en/of het gezin met informatie over de lokale arbeidsmarkt, scholen, huisartsen en andere lokale voorzieningen (zorg en welzijn). Ook ondersteunt de gemeente in uitzonderlijke gevallen met de informatie die nodig is om een uitkering aan te vragen. Tenslotte heeft de gemeente een rol in het in kaart brengen en waar mogelijk oplossen van systeemproblemen. Bij systeemproblemen kunt u denken aan criteria waar een gedupeerde ouder in het buitenland niet aan kan voldoen.

Bijvoorbeeld:

- De verplichting om fysiek aanwezig te zijn om iets aan te vragen.
- De verplichting om aan te tonen dat je een inschrijfadres in Nederland hebt.
- De verplichting om loonstrookjes of een Basisregistratie Inkomens (BRI) te overleggen terwijl de ouder langere tijd in het buitenland heeft gewoond.

In dit soort situaties wordt aan gemeenten gevraagd om met de gedupeerde ouder uit het buitenland mee te denken en waar mogelijk opgeworpen drempels te slechten. Dit kan ook in contact met lokale organisaties zoals een woningcorporatie of een school noodzakelijk zijn. Als er systeemproblemen zijn die lokaal niet kunnen worden opgelost, is het verzoek om deze met de VNG te delen.

Toelichting processtap 4 Voorbereiding Verhuizing:

Het OTB brengt samen met de gedupeerde ouder en/of het gezin en de gemeente in kaart wanneer de terugkeer plaats kan vinden en organiseert de eventueel benodigde (vlieg)tickets. Ook wordt met het gezin geïnventariseerd wat het gezin aan inboedel heeft en wat kan worden meegenomen naar Nederland. Het OTB deelt deze inventarisatie ook met de Nederlandse gemeente om op een goede manier immigratie te kunnen voorbereiden. Het OTB schakelt als dat nodig en gewenst is, ook een verhuisbedrijf om de inboedel naar Nederland te vervoeren.

De gemeente ondersteunt wanneer nodig bij het bewoonbaar maken van de woning of organiseert wanneer nodig een overbruggingswoonruimte, zodat de gedupeerde ouder en/of het gezin zelf de nieuwe woonruimte bewoonbaar kan maken en kan inrichten. De gemeente faciliteert dit alleen als op basis van het plan van aanpak het toekennen van dergelijke voorzieningen passend is bij het realiseren van de nieuwe start. De uitgangspunten hiervan worden op maat opgenomen in het plan van aanpak. Er dient rekening te worden gehouden met de eventuele vertraging die op de

verhuizing van een inboedel kan zitten. Het kan hierdoor soms nodig zijn om een overbruggingsinboedel te organiseren. Ook adviseert de gemeente waar nodig bij de inschrijving voor lokale voorzieningen, zoals voor een school of huisarts en bij de inschrijving in de gemeente.

Toelichting processtap 5 Warme overdracht:

Na de verhuizing naar Nederland vindt een warme overdracht plaats. Er dient opnieuw een driegesprek te worden georganiseerd waarbij het plan van aanpak van het OTB wordt overgedragen aan de Nederlandse vestigingsgemeente. De gemeente werkt met de ouder en/of het gezin verder aan het eerder opgestelde plan van aanpak en vult dit aan. De gemeente kan samen met de gedupeerde ouder en het gezin ook ervoor kiezen om een nieuw plan van aanpak op te stellen. Op dat moment draagt het OTB de casusregie over aan de casemanager van de gemeente.

Door ook na de verhuizing dit driegesprek te organiseren wordt geëvalueerd hoe de verhuizing en het proces tot remigratie is verlopen. Verder worden belangrijke zaken gedeeld, die moeten worden meegenomen in de verdere ondersteuning naar herstel.

Na deze warme overdracht neemt de Nederlandse gemeente het ondersteuningstraject over. Het is uiteraard voor een gedupeerde ouder nog wel mogelijk om tijdelijk in het kader van nazorg contact te hebben met de casemanager van het OTB.

4.2. [Gedupeerde ouders die op eigen gelegenheid naar Nederland terugkomen.](#)

Voor ouders die in het buitenland verblijven en met ondersteuning van het OTB een terugkeertraject naar Nederland vormgeven, wordt het eerder beschreven proces gevolgd. Dit zorgt voor een georganiseerde terugkeer waardoor ouders op een zo goed mogelijke manier kunnen terugkeren naar Nederland en ze ook daadwerkelijk passende huisvesting hebben bij terugkeer in Nederland. Helaas zien we dat er ook ouders zijn die zonder deze voorbereiding zelfstandig naar Nederland verhuizen en zich dan bij een gemeente melden. Hierbij kan het voorkomen dat nog geen huisvesting is georganiseerd. Dit is zowel voor de teruggekeerde ouder en het gezin, als voor het OTB en de gemeente een complexe situatie die we het liefst willen voorkomen. Toch is het belangrijk om ook voor deze situatie duidelijke samenwerkingsafspraken te maken. Daarom deze toevoeging in de handreiking.

Indien de ouder zonder warme voorbereiding in Nederland terugkeert blijft het OTB het eerste aanspreekpunt voor deze ouder en het gezin. Het OTB voert de casusregie uit. Zij onderhoudt de contacten met het huishouden om te bepalen wat de situatie is en om een plan van aanpak op te stellen. In het plan van aanpak staat per leefgebied beschreven of er een ondersteuningsbehoefte is en wat daarin de acties zijn die ouder/gezin zelf uitvoeren, welke acties voor het OTB zijn. Daarnaast neemt het OTB contact op met de gemeente om te kijken welke acties de gemeente gevraagd kan worden om te ondernemen.

Het OTB zoekt contact met de gemeente waarnaar de gedupeerde ouder en het gezin is teruggekeerd. Indien de ouder niet is teruggekeerd naar de gemeente waar vermoedelijk de regiobinding is, neemt het OTB ook contact op met de gemeente van vermoedelijke regiobinding.

Ook in deze situatie moeten de eerder beschreven processtappen worden doorlopen om zo in gezamenlijkheid het plan van aanpak af te stemmen en vervolgspraken te maken.

Regiobinding:

Het OTB inventariseert uit welke gemeente en wanneer de ouder en het gezin zijn vertrokken voor verhuizing naar het buitenland. Het OTB checkt bij de gemeente waar de ouder regiobinding mee denkt te hebben of daadwerkelijk sprake is van regiobinding. Omdat de criteria van regiobinding onder het lokale beleid vallen, moet altijd met de gemeente worden afgestemd of er sprake is van regiobinding.

Als dat nodig is kan worden aangesloten op de handreiking voor de maatschappelijke opvang. Zie 'Werkinstructie landelijke toegankelijkheid MO', te bereiken via de volgende link:

https://vng.nl/sites/default/files/2019-12/werkinstructie-landelijke-toegankelijkheid-mo_20191118.pdf

5. Kinderen in het buitenland:

Voor kinderen die met hun ouder(s) naar het buitenland zijn vertrokken vanwege de kinderopvangtoeslag is er ook ondersteuning. We maken onderscheid tussen de financiële tegemoetkoming en hulp vanuit de kindregeling en de brede ondersteuning.

De kindregeling voor kinderen van gedupeerde ouders in het buitenland

De kindregeling bestaat uit verschillende onderdelen. Eén daarvan is een financiële tegemoetkoming voor kinderen van gedupeerde ouders.. Naar schatting wonen tussen de 3000 en 4500 kinderen van gedupeerde ouders niet meer in Nederland.

De kindregeling is er voor kinderen van gedupeerde ouders die op 1-1-2005 jonger dan 21 jaar waren en geboren zijn vóór 5-11-2022. Er zijn verschillende leeftijdsgroepen waarvoor een financiële tegemoetkoming is vastgesteld. De peildatum van de leeftijd voor de hoogte van de uitkeringen financiële tegemoetkoming is 01-07-2023, Afhankelijk van de leeftijd op 01-07-2023 worden de volgende bedragen uitgekeerd:

0-5 jaar	: € 2.000,-
6-11 jaar	: € 4.000,-
12-14 jaar	: € 6.000,-
15-17 jaar	: € 8.000,-
18 jaar en ouder	: € 10.000,-

UHT benadert kinderen tot 12 jaar via de ouders. Aan hen wordt gevraagd om een betaalrekeningnummer op naam van het kind door te geven. Kinderen in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar worden rechtstreeks door UHT benaderd met het verzoek om een rekeningnummer van een betaalrekening door te geven. Daarover worden ook de ouders van deze kinderen geïnformeerd. Volwassen erkende kinderen van 18+ worden via UHT direct aangeschreven. Het rekeningnummer van kinderen kan via Digid worden doorgegeven op de website van de Belastingdienst. Dit geldt ook voor kinderen in het buitenland. Naast de financiële tegemoetkoming is er ook aandacht voor emotioneel herstel van kinderen. Landelijk worden ondersteuningsmogelijkheden ontwikkeld om kinderen bij het opbouwen van hun leven een steun in de rug te bieden. Deze hulp is een aanvulling op de brede ondersteuning door gemeenten en het OTB. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een E-Health app, aan de mogelijkheid om met professionele steun communities op te richten, aan een centrale website of aan een centraal contactpunt voor gesprekken met lotgenoten. Meer informatie hierover is te vinden op de website www.kindregelingvoorjou.nl.

Brede ondersteuning voor kinderen van gedupeerde ouders in het buitenland

Omdat de situatie in het woonland niet altijd vergelijkbaar is met Nederland en er geen gemeente is die brede ondersteuning kan bieden, zijn er afspraken gemaakt over hoe de brede ondersteuning in het buitenland wordt geboden. In Nederland kunnen kinderen van gedupeerde ouders vanaf 16 jaar zelfstandig brede ondersteuning aanvragen bij de gemeente. Voor kinderen van gedupeerde ouders in het buitenland is er brede ondersteuning door het OTB (www.hetotb.nl). Hun ondersteuningsvragen lopen mee in het plan van aanpak van de gedupeerde ouder. Meerderjarige en uitwonende kinderen in het buitenland waren al doelgroep van de brede ondersteuning. Dat betekent concreet dat het OTB de afgelopen maanden al heel veel gezinnen ondersteuning heeft

aangeboden. Daarbij gaat het in veel gevallen om brede ondersteuning die direct ten goede komt aan de kinderen.

Het OTB is een externe partij die op afstand hulp biedt aan ouders en gezinnen. Het is belangrijk om de hulp van het OTB zo doelmatig mogelijk te laten zijn. De werkwijze in het buitenland is niet gelijk aan die van gemeenten in Nederland. Het OTB kan bepaalde taken niet uitvoeren die gemeenten wel hebben (denk aan WMO, Jeugdwet, schuldsanering) en beschikt niet over informatiesystemen die gemeenten kunnen raadplegen. Om overzicht te houden, ook van wat de afgelopen maanden al in gang is gezet in de gezinnen, is het belangrijk dat ondersteuning binnen een gezin in een gezamenlijk plan van aanpak wordt uitgewerkt.

In de ondersteuning aan meerderjarige kinderen kan het in bepaalde gevallen wenselijk zijn dat het contact met de casemanager van het OTB niet via de ouder loopt. Een directe lijn met meerderjarige kinderen kan soms nodig zijn. Middels een beroep op de hardheidsclausule is het bij uitzondering mogelijk een separaat plan van aanpak voor een kind op te stellen. Kinderen kunnen zich hiervoor melden bij het OTB. Ook kunnen er situaties zijn die een andere werkwijze vereisen, zoals wanneer de gedupeerde ouder is overleden. Bij voorkeur wordt wel vanuit één plan van aanpak gewerkt, maar als uitzonderingen nodig zijn dan kan daarvan worden afgeweken. OTB zal een informatiegesprek plannen om de situatie goed te kunnen beoordelen.

Het OTB helpt ook gezinnen in het buitenland die terug willen keren naar Nederland. Daarvoor is in de wet opgenomen dat terugreis en verhuizing eenmalig worden vergoed. Ondersteuning bij terugkeer naar Nederland is toegekend aan de ouder (met partner/kinderen in het gezin) en in een latere fase volgt waarschijnlijk ook toekenning aan ex-partners (met partner/kinderen in het gezin). Als er kinderen zijn van wie de ouder in het buitenland wel valt onder de doelgroep van het OTB maar geen ondersteuning wil, is het van belang dat aanmelding van het kind/kinderen via de ouder aan UHT en via UHT aan OTB wordt bevestigd zodat OTB een apart plan van aanpak kan aanmaken. UHT dient altijd de status van de gedupeerde ouder vast te stellen. Dat kan niet via het OTB.

6. Contactgegevens OTB en BCN

Het OTB is per mail te benaderen via info@hetotb.nl en telefonisch via: 020-8013430
Zie voor meer informatie de website; www.hetotb.nl

Het ondersteuningsteam BCN is te benaderen via:

- Maaike.vanSleen@belastingdienst-cn.nl
- en telefonisch via: +599 7906102

7. Overzicht gemeenten van herkomst

Gemeente van herkomst	Aantal erkend gedupeerde verhuisd naar het buitenland voor 07-07-2020
Rotterdam	148
Amsterdam	102
's-Gravenhage	74
Almere	48
Tilburg	22
Capelle aan den IJssel	22
Eindhoven	22
Vlaardingen	17
Utrecht	15
NISSEWAARD	14
Schiedam	14
Arnhem	12
Maastricht	12
Zaanstad	11
Enschede	11
Dordrecht	11
Nijmegen	11
Zoetermeer	10
Roosendaal	10
Breda	8
Onbekend	8
Haarlem	8
Amersfoort	8
Heerlen	8
Lelystad	8
Amstelveen	7
Sittard-Geleen	7
	7
Almelo	6
Groningen	6
Haarlemmermeer	6
Leidschendam-Voorburg	6
Roermond	6
Hengelo (O)	6
Deventer	6